NORAKSTS
Lieta Nr. A 42719009
A 03011-10/21

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2010.gada 25.augustā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Petrovska,

piedaloties pieteicējam *N.B.* un viņa pilnvarotajam pārstāvim *I.V.*,
atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Iekšlietu ministrijas pilnvarotajai pārstāvei *L.G.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *N.B.* pieteikuma par jauna administratīvā akta izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Administratīvajā rajona tiesā 2009.gada 20.martā pieņemts *N.B.* (turpmāk – pieteicējs) pieteikums par jauna administratīvā akta izdošanu un ierosināta administratīvā lieta.

[2] No lietas materiāliem secināms, ka ar Iekšlietu ministrijas Veselības un sociālo lietu valsts aģentūras 2008.gada 17.decembra lēmumu Nr.13142 „Par piešķirtās izdienas pensijas izmaksas atjaunošanu saskaņā ar likumu „Par izdienas pensijām Iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm””(turpmāk – Sākotnējais lēmums) tika nolemts atjaunot pieteicējam pārtrauktās izdienas pensijas izmaksu, pamatojoties uz likuma „Par izdienas pensijām Iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm” (turpmāk – Likums) 10.pantu.

Pieteicējs apstrīdēja Sākotnējo lēmumu, lūdzot noteikt pieteicējam izdienas pensiju saskaņā ar Likuma 5.panta pirmās daļas noteikumiem.

Iekšlietu ministrija (turpmāk – atbildētājs) ar 2009.gada 16.februāra lēmumu Nr.21 (turpmāk – Lēmums) atstāja negrozītu Sākotnējo lēmumu.

[3] Uzskatot Lēmumu par nepamatotu, pieteicējs iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā un norāda šādus apstākļus.

[3.1] 2008.gada 31.oktobrī ar */darbavieta/* rīkojumu Nr.145p/s pieteicējs tika atvaļināts no */darbavieta/*.

Pieteicējs */darbavieta/* biju nodarbināts laika posmā no 1977.gada 1.novembra līdz 2008.gada 31.oktobrim, proti, 31 gadu.

Vienu gadu un 11 mēnešus pildīja */darbavieta/* priekšnieka pienākumus kā līguma darbinieks, bez speciālās dienesta pakāpes.

Ar Iekšlietu ministrijas 1997.gada 29.decembra pavēli Nr.972 p/s bija atvaļināts no dienesta sakarā ar veselības stāvokli un saskaņā ar izdienas stāža aprēķinu izdienas stāžs uz atvaļināšanas brīdi bija 22 gadi 5 mēneši un 15 dienas. Vēlāk pieteicējs turpināja veikt tos pašus pienākumus, nodibinot darba attiecības ar */darbavieta/* saskaņā ar Darba likumu līdz 1999.gadam. Pēc atkārtotas dienesta uzsākšanas 1999.gada 1.decembrī līdz 2008.gada 31.oktobrim bija nodienējis 8 gadus un 11 mēnešus. Kopējais darba stāžs ir 31 gads, 4 mēneši un 15 dienas.

Pieteicējs norāda, ka pildīja tos pašus amata pienākumus bez pārtraukuma, nebija nodibinātas darba tiesiskās attiecības ar iestādi. Par cietuma priekšnieka amata pildīšanu tiek

paredzēta izdienas pensija, jo amatā dien amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm, bet tas, ka pieteicējam nebija piešķirta dienesta pakāpe l gadu un 11 mēnešus, kad viņš pildīja */darbavieta/* priekšnieka amata pienākumus uz līguma pamata nemazina pieteicēja ieguldījumu */darbavieta/* un darba stāža apmēru.

[3.2] Pieteicējs uzskata, ka ar Lēmumu tiek pārkāptas viņa cilvēka pamattiesības un Likuma 10.panta otrās daļas nosacījumi ir pretrunā Latvijas Republikas Satversmes 91.pantam. Pieteicējs uzskata, ka tiek diskriminēts, būdams slims kādu periodu, tādējādi nevarēdams veikt darba pienākumus kā amatpersona ar speciālajām dienesta pakāpēm, neskatoties, ka joprojām bez pārtraukuma veica tos pašus pienākumus uz līguma pamata.

Piemērojot Likuma 2. panta 1.punktu un 5.panta pirmo daļu izdienas pensija nosakāma 55 procentu apmērā no darba samaksas un par katru izdienas stāža gadu virs 20 gadiem to palielina par diviem procentiem no darba samaksas, proti, 55% no pensijas aprēķinam vērā ņemamās summas 724,08 lati ir 398,24 lati plus 2% par katru izdienas stāža virs 20 gadiem, kas ir 11 gadi, ņemot vērā to, ka kopējais izdienas stāžs ir 31 gads.

Summējot rezultātu pieteicējs secina, ka 55% ir 398,24 lati un 22% no vidējās darba samaksas ir 159,30 lati, aprēķinot izdienas pensiju šādā veidā, kopējā izdienas pensija sastāda 557,54 latus, tādējādi starpība izdienas pensijas apmērā sastāda 191,49 latus. Pieteicējs uzskata, ka katru mēnesi finansiāli tiek diskriminēts 191,49 latu apmērā.

[3.3] Pieteicējs norāda, ka konkrētā nozarē nodarbinātajiem paredzot izdienas pensiju, tiek pieņemts, ka darbspēju zudums var iestāties agrāk. Ja attiecīgā nozarē strādājoša persona uzskata, ka tās darbspējas ir zudušas jau pirms vecuma pensijas piešķiršanai noteiktā vecuma sasniegšanas, tā var uzteikt darbu un pieprasīt izdienas pensiju. Galvenais izdienas pensijas mērķis ir nodrošināt iztikas līdzekļus personām, kuru darbs saistīts ar ātrāku profesionālo iemaņu zudumu, kas var rasties pirms vecuma pensijas piešķiršanai noteiktā vecuma sasniegšanas. Bez tam, ņemot vērā paaugstināto izdienas pensijas apmēru, kas saistīts ar tās aprēķina formulu, izdienas pensija ir papildu sociālā garantija personām**,** kuras valsts interesēs īpašos apstākļos pildījušas noteiktas funkcijas.

1997.gadā pieteicējs uz laiku zaudēja darbspēju, ko pats neuzskatīja par būtisku un turpināja darba attiecības ar */darbavieta/*. Šajā mirklī valsts pienākums bija nodrošināt pieteicēju ar iztikas līdzekļiem, bet sakarā ar to, ka pieteicējs turpināja strādāt */darbavieta/*, izdienas pensija pieteicējam netika izmaksāta. Kad pēc diviem gadiem medicīnas komisija atzina, ka pieteicēja veselības stāvoklis atbilst */darbavieta/* priekšnieka amata pildīšanai, pieteicējs tika atjaunots dienestā. Turpinot dienestu pieauga arī kopējais izdienas stāžs. Gandrīz 25% no izdienas kopējā stāža pieteicējs ieguva kopš tika atjaunots dienestā 1999.gada 1.decembrī, kas ir būtisks nosacījums, izvēloties izdienas pensijas aprēķināšanas modeli.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2009.gada 24.septembrī saņemtajos rakstveida paskaidrojumos atbildētājs paskaidro, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu Lēmumā minēto apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Likuma 1.pantu šā likuma mērķis ir nodrošināt Iekšlietu ministrijas sistēmas darbinieku ar speciālajām dienesta pakāpēm tiesības uz izdienas pensiju un noteikt tās piešķiršanas, aprēķināšanas un izmaksas kārtību.

Atbilstoši minētajam mērķim veidota Likuma uzbūve, sākumā nosakot personu loku, kam ir tiesības uz izdienas pensiju, tad izdienas stāžā ieskaitāmos periodus, darba samaksas aprēķināšanu, un visbeidzot izdienas pensijas lieluma aprēķināšanu. Secīgi turpmākās Likuma normās noteikts tiesiskais regulējums pēc tam, kad personai ir piešķirta izdienas pensija, tai skaitā Likuma 10.pants paredz izdienas pensijas izmaksu, tās saņēmējam no jauna iestājoties dienestā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju.

Tā, Likuma 10.panta pirmajā daļā noteikts, ka izdienas pensijas saņēmējam, ja tas no jauna iestājas Iekšlietu ministrijas vai Aizsardzības ministrijas un to iestāžu dienestā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, uz dienesta laiku izdienas pensijas izmaksa tiek pārtraukta.

Šajā gadījumā nav strīda, ka ar 1997.gada 29.decembri pieteicējam tika piešķirta izdienas pensija, bet 1999.gada 1.decembrī pieteicējs atsāka dienestu, tādēļ izdienas pensijas izmaksa

viņam tika pārtraukta. Kontekstā ar pirmo daļu piemērojama 10.panta otrā daļa, kas nosaka, ka pēc atbrīvošanas no dienesta darbiniekam tiek atjaunota piešķirtās izdienas pensijas izmaksa, par katru izdienas stāža gadu pēc atjaunošanās dienestā palielinot tās apmēru par diviem procentiem no šā likuma 4.pantā noteiktās darba samaksas.

Atbildētāja ieskatā Likuma 10.panta otrā daļa ir vērtējama kā speciālā norma, kas regulē izdienas pensijas izmaksas atjaunošanu, ja tā bijusi pārtraukta, attiecībā pret 5.pantu, kas nosaka izdienas pensijas piešķiršanu. Šajā gadījumā pieteicējam izdienas pensija jau tika piešķirta ar Iekšlietu ministrijas Finanšu un īpašuma departamenta 1998.gada 11.februāra slēdzienu Nr.9.3/13142 no 1997.gada 29.decembra.

Tādējādi ar Iekšlietu ministrijas Veselības un sociālo lietu valsts aģentūras 2008.gada 17.decembra lēmumu Nr.13142 „Par piešķirtās izdienas pensijas izmaksas atjaunošanu saskaņā ar likumu „Par izdienas pensijām Iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm”” izdienas pensija pieteicējam netika piešķirta no jauna, jo lēmums par pensijas piešķiršanu jau tika pieņemts agrāk (Iekšlietu ministrijas Finanšu un īpašuma departamenta 1998.gada 11.februāra slēdzienu Nr.9.3/13142), bet atbilstoši normatīvajiem aktiem pieteicējam tika atjaunota tās izmaksa.

Tādējādi, ja pieteicējs atsāka dienestu, Likuma 10.panta otrā daļa paredzēja izdienas pensijas pieaugumu divu procentu apmērā par katru nodienēto gadu. Turklāt atbildētājs norāda, ka šādi Likuma 10.pants ir piemērots kopš tā spēkā stāšanās attiecībā uz visām personām, kuras pēc izdienas pensijas piešķiršanas atkārtoti tika pieņemtas dienestā.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs savu pieteikumu uzturēja pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem.

Tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotā pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus un izvērtējot tos kopsakarā ar lietas materiāliem, secina, ka pieteikums ir noraidāms turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[7] Tiesa konstatē šādus lietas apstākļus.

[7.1] Pieteicējs no dienesta tika atvaļināts ar 1997.gada 29.decembra pavēli Nr.972p/s sakarā ar dienestam neatbilstošu veselības stāvokli. Tobrīd viņa izdienas stāžs bija 22 gadi, 5 mēneši un 15 dienas. Vadoties no pieteicēja vidējā mēneša atalgojuma un izdienas stāža, pieteicējam tika piešķirta izdienas pensija 183.80 latu apmērā. (lietas lapa 28-30)

[7.2] Ar 1999.gada 1.decembri pieteicējs no jauna tika pieņemts dienestā. (lietas lapa 32)

[7.3] 2008.gada 31.oktobrī pieteicējs ar */darbavieta/* 2008.gada 28.oktobra rīkojumu Nr.145p/s tika atvaļināts no dienesta. (lietas lapa 33)

[7.4] Pēc pieteicēja atkārtotas atvaļināšanas no dienesta, Iekšlietu ministrijas Veselības un sociālo lietu valsts aģentūra 2008.gada 17.decembrī pieņēma Sākotnējo lēmumu, nosakot, ka pieteicējam atjaunojama izdienas pensijas izmaksa 366,05 latu apmērā. (lietas lapa 19-20)

[7.5] Pieteicējs apstrīdēja Sākotnējo lēmumu, lūdzot noteikt pieteicējam izdienas pensiju saskaņā ar Likuma 5.panta pirmās daļas noteikumiem. (lietas lapa 15-18)

[7.6] Atbildētājs ar Lēmumu atstāja negrozītu Sākotnējo lēmumu. (lietas lapa 10-13)

[8] Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par lietas faktiskajiem apstākļiem. Lietā ir strīds par to, kura tiesību norma ir piemērojama pieteicēja gadījumā, proti, vai attiecībā uz pieteicēju ir piemērojama Likuma 5.panta pirmā daļa vai Likuma 10.pants.

Ņemot vērā, ka tiesiskās attiecības apspriežamas atbilstoši tām tiesību normām, kas bija spēkā tiesiskās attiecības rašanās, grozīšanas vai izbeigšanās brīdī, turpmāk spriedumā normatīvie akti izteikti redakcijā, kādā tie bija spēkā attiecīgo lēmumu pieņemšanas brīdī.

[9] Izdienas pensiju piešķiršanu Iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm regulē Likums.

Saskaņā ar Likuma 2.panta 2.punktu, tiesības uz izdienas pensiju ir darbiniekiem, kuri neatkarīgi no vecuma ir atbrīvoti no dienesta veselības stāvokļa vai darbinieku skaita samazināšanas dēļ un kuru izdienas stāžs saskaņā ar šā likuma 3.pantu ir ne mazāks par 20 gadiem.

Likuma 8.pants nosaka, ka izdienas pensiju piešķir bez termiņa ierobežojuma pēc darbinieka atbrīvošanas no dienesta.

Likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka izdienas pensijas saņēmējam, ja tas no jauna iestājas Iekšlietu ministrijas vai Aizsardzības ministrijas un to iestāžu dienestā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, uz dienesta laiku pensijas izmaksa tiek pārtraukta.

Savukārt šī panta otrā daļa nosaka, ka pēc atbrīvošanas no dienesta darbiniekam tiek atjaunota piešķirtās izdienas pensijas izmaksa, par katru izdienas stāža gadu pēc atjaunošanās dienestā palielinot tā apmēru par diviem procentiem no šā likuma 4.pantā noteiktās darba samaksas.

No minētajām tiesību normām, izvērtējot tās kopsakarā, secināms, ka likumdevējs kā tiesību uz izdienas pensiju rašanās vienīgo būtisko pamatu ir noteicis pirmreizēju darbinieka atvaļināšanu no dienesta, proti, tiesību uz izdienas pensiju rašanās brīdi, kas konkrētajā gadījumā bija 1997.gada 29.decembris.

Tomēr likumdevējs ir paredzējis gadījumus, ka izdienas pensijas saņēmējs var no jauna stāties dienestā. Šādā gadījumā tiesības uz izdienas pensiju personai saglabājas, proti, netiek atņemtas, taču uz dienesta laiku tiek apturēta izdienas pensijas izmaksa. Savukārt pēc atkārtotas atbrīvošanas no dienesta, izdienas pensijas izmaksa tiek atjaunota, ņemot vērā izdienas stāžu, kas veidojies pēc atjaunošanās dienestā.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka šādos gadījumos likumdevējs nav paredzējis, ka pēc atkārtotas atvaļināšanas no dienesta iestādei būtu pienākums atkārtoti lemt par izdienas pensijas piešķiršanu.

[11] No lietas materiāliem izriet, un lietā par to nav strīda, ka ar Iekšlietu ministrijas 1997.gada 29.decembra pavēli Nr.972p/s pieteicējs tika atvaļināts no dienesta veselības stāvokļa dēļ un viņam tika piešķirta izdienas pensija. Tādējādi, lietā nav strīda, ka pieteicējam ir tiesības uz izdienas pensiju.

Savukārt 1999.gada 3.decembrī pieteicējs no jauna tika pieņemts dienestā un 2008.gada 28.oktobrī atvaļināts no dienesta sakarā ar iestādes vai amatpersonas amata likvidēšanu vai darbinieku skaita samazināšanu.

Tāpat no lietas materiāliem tiesa konstatē, ka pieteicējam uz laiku no 1999.gada 3.decembra līdz 2008.gada 28.oktobrim bija apturēta izdienas pensijas izmaksāšana, savukārt pēc atkārtotas atvaļināšanās no dienesta pieteicējam izdienas pensijas izmaksa tika atjaunota, veicot pārrēķinu atbilstoši Likuma 10.panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Ievērojot minēto, kā arī iepriekš [10] konstatēto, tiesa atzīst, ka atbildētājam 2008.gada 28.oktobrī nebija pamata no jauna lemt par izdienas pensijas piešķiršanu, tādējādi atbildētāja Lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu.

[12] Attiecībā par pieteicēja argumentu, ka pieteicējam izdienas pensija pēc atkārtotas atvaļināšanas no dienesta būtu aprēķināma atbilstoši Likuma 5.panta pirmās daļas, tiesa norāda, ka konkrētajā gadījumā pieteicējs tika atvaļināts no dienesta veselības stāvokļa dēļ, tomēr pieteicējam uz izdienas pensijas piešķiršanas brīdi nebija iestājies minētajā tiesību normā noteiktais vecums, proti, 50 gadu vecums, tādējādi iestādei nebija pamata, lemjot par izdienas pensijas piešķiršanu, piemērot Likuma 5.panta pirmo daļu.

Turklāt, kā jau minēts iepriekš, Likums neparedz pēc atkārtotas atvaļināšanās no dienesta iestādes pienākumu atkārtoti lemt par izdienas pensijas piešķiršanu.

[13] Ņemot vērā iepriekš konstatēto, tiesa atzīst, ka atbildētāja Lēmums ir tiesisks un noraida kā nepamatotu pieteicēja pieteikumu par pienākuma uzlikšanu atbildētājam izdot jaunu, pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu par izdienas pensijas noteikšanu, pamatojoties uz Likuma 5.panta pirmo daļu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt *N.B.* pieteikumu par jauna administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) I.Petrovska

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese_____I.Petrovska

Rīgā, 2010.gada 25.augustā.